

Бохонок А. А.,
*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

ПРИНЦИПИ ТА ОСОБЛИВОСТІ МАЙНОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

В економіці країни важливу роль відіграють податки. Розвиток держави супроводжується реформуванням податкової системи, яка має бути адаптована до вимог певного періоду функціонування країни. Україна продовжує рух до децентралізації, який передбачає бюджетну і фінансову самостійність місцевих бюджетів, що відіграє важливу роль у розв'язанні соціальних проблем, фінансуванні державних видатків, підвищенні рівня добробуту населення. Важливим чинником зміцнення фінансової безпеки місцевого самоврядування можуть стати податкові надходження, у тому числі майнове оподаткування.

Майнові податки в системі оподаткування здатні забезпечувати справедливий розподіл податкового навантаження між платниками податків, мотивувати фізичних і юридичних осіб до раціонального та ефективного використання власного майна.

Дослідження різних аспектів майнового оподаткування висвітлені у працях: В. Андрущенко, О. Василика, В. Федосова, Ю. Іванова, А. Крисоватого, І. Майбурова, А. Соколовської [2]; дослідженню майнових податків як джерела фінансового забезпечення присвячені наукові праці В. Блонської [6], Н. Вишневської [1], В. Зайчикової, М. Карліна [8], О. Кириленко, І. Мартинюк [9], Н. Матвійчук [5], І. Сторонянської, І. Цимбалюк [1; 8].

Однак наявність дискусійних питань стосовно майнового оподаткування потребують подальших досліджень, зокрема, поглиблення теоретичних і практичних розробок майнового оподаткування, оцінка діючої системи майнового оподаткування в Україні, подальший пошук напрямів його вдосконалення, що зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Відповідно до ст. 190 Цивільного кодексу майном вважається окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки [3]. Це дає підстави ототожнювати податки на майно з податками на власність. У ст. 139 Господарського кодексу зазначено, що майно – це «сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших, передбачених законом формах обліку майна цих суб'єктів». До майнових цінностей належать основні фонди, оборотні засоби, кошти (гроші у національній та іноземній валюті, призначені для здійснення товарних відносин, які виникають між суб'єктами господарювання), товари, цінні папери [4]. З перелічених форм обліку майна об'єктом оподаткування є основні засоби, за винятком операцій з нерухомістю (спадщина, дарування, продаж, які в Україні належать до оподаткування доходів фізичних осіб) [5].

Податки на майно перебувають у безпосередньому зв'язку з місцевими суспільними послугами. Стягнення податків на майно можна розглядати як з позиції вигоди, так і з позиції платоспроможності. Відповідно, в основу оподаткування майна покладені такі принципи:

- еквівалентності [2, с. 559];
- платоспроможності та справедливості;
- фіскальної ефективності та фінансової спроможності [6];
- забезпеченості;
- результативності [7].

Отже, дослідивши принципи та особливості майнового оподаткування в Україні, з'ясовано, що податок на майно має суттєвий фіскальний потенціал. До основних принципів оподаткування майна належать: принцип еквівалентності, платоспроможності та справедливості, фіскальної ефективності та фінансової спроможності, забезпеченості та результативності.

Список використаних джерел:

1. Цимбалюк І. О., Вишневська Н. В. Податкові надходження місцевих бюджетів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Економіка*. 2011. Вип. 16. С. 92-99.
2. Майбуров И., Соколовская А. Теория налогообложения : продвинутый курс для магистрантов. М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. 591 с.
3. Цивільний Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. Законодавство України: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 16.08.2020).
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Законодавство України: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 16.08.2020).
5. Матвійчук Н. М. Методичні підходи до класифікації податків на нерухоме майно. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 8. С. 15-21.
6. Блонська В. І. Майнове оподаткування як елемент податкових систем в економіках добробуту. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19.4.
7. Дубровський В., Черкашин В. Як удосконалити податок на нерухоме майно в Україні? К., 2016. 38 с.
8. Karlin M. I., Tsymbaluk I. O., Prots N. V Features tax reform and mechanism of hiding taxes in Ukraine. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. Вип. 1(24). С. 123-130.
9. Мартинюк В. Діючий стан та тенденції майнового оподаткування в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/66.pdf (дата звернення: 19.05.2020).
10. Полторак А. С. Методичний підхід до оцінки стану фінансової безпеки регіонів України. *Агросвіт*. 2019. № 18. С. 29–36. DOI: 10.32702/2306-6792.2019.18.29.
11. Sirenko N., Poltorak A., Melnyk O., Lutsenko A., Borysenko L. Innovative approaches for the evaluation and forecasting of debt levels of the security in Ukraine. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2020. Vol. 3(34). pp. 207-218.

Науковий керівник: **Полторак А. С.**, д-р екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна